KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 1 päivänä heinäkuuta 1998,

Itävallan tasavallan ja Oberösterreichin osavaltion Actual Maschinenbau AG:lle myöntämästä valtiontuesta

(tiedoksiannettu numerolla K(1998) 1943)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(98/668/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 93 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan,

on pyytänyt niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa perustamissopimuksen 93 artiklan mukaisesti,

sekä katsoo seuraavaa:

Itävallan viranomaiset ovat ilmoittaneet komissiolle 12 päivänä elokuuta 1996 päivätyllä kirjeellä aikomuksestaan myöntää rakenneuudistustukea Actual Maschinenbau AG:lle. Actual Maschinenbau AG on 3 päivänä huhtikuuta 1996 pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 96/280/EY [1] tarkoitettu suuryritys. Se on sijoittautunut Ansfeldeniin, joka sijaitsee tukialueen ulkopuolella. Yritys toimii työstökoneenrakennusalalla.

Itävalta ilmoitti komissiolle 25 päivänä lokakuuta 1996 aikomuksesta myöntää T&K-tukea Actual Maschinenbau AG:lle.

Itävalta peruutti nämä molemmat ilmoitukset 17 päivänä joulukuuta 1996 päivätyllä kirjeellä ja ilmoitti komissiolle, että Itävallan tasavalta ja Oberösterreichin osavaltio aikoivat myöntää pelastustukea 15 miljoonan Itävallan šillingin (1,1 miljoonan ecun) pelastuslainana, jonka kesto on kuusi kuukautta ja korko 6,87 prosenttia. Tuen oikeusperustana olivat työmarkkinalain *Arbeitsmarktförderungsgesetz* 35 a pykälä ja Oberösterreichin osavaltion yleiset tukisuuntaviivat *Allgemeine Förderrichtlinien.*

Komissio päätti 5 päivänä helmikuuta 1997 olla vastustamatta suunniteltua pelastustukea. Tästä päätöksestä ilmoitettiin Itävallan viranomaisille 25 päivänä helmikuuta 1997 päivätyllä kirjeellä SG(97)D/1422.

Itävalta ilmoitti 18 päivänä heinäkuuta 1997 päivätyllä kirjeellä pelastustuen jatkamisesta 31 päivään lokakuuta 1997 ja selitti, että ennen lopullisen rakenneuudistussuunnitelman laatimista oli vielä tehtävä erittäin tärkeitä päätöksiä, kuten unkarilaisen tytäryhtiön osakkeiden siirtäminen ja sopiminen senhetkisten omistajien kanssa. Näiden kysymysten selvittämisen kerrottiin olevan ratkaisevaa yrityksen toiminnan jatkumisen kannalta.

Koska pelastuslainan keston jatkaminen lokakuun 1997 loppuun asti vastaa toista pelastustukea, komissio päätti 16 päivänä syyskuuta 1997 aloittaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn. Se katsoi, että pelastuslainan kestoa jatkamalla ylläpidetään mahdollisesti vain yrityksessä vallitsevaa tilannetta ja rakenneuudistukseen liittyvät rasitteet siirretään toisille, kannattavammille yrityksille. Tämän vuoksi ei ollut selvää, että pelastustuen jatkamista voitaisiin pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.

Tämä ilmoitettiin Itävallalle 2 päivänä lokakuuta 1997 päivätyllä kirjeellä SG(97)D/8079. Itävallan viranomaiset esittivät huomautuksensa 10 päivänä marraskuuta 1997 kirjeellä, jossa ne myönsivät, että uusi pelastustuki annettiin ennen kuin komissio oli esittänyt omat huomautuksensa. Itävallan viranomaiset kertoivat toteuttaneensa ensimmäiset toimenpiteet maksamattomien saataviensa velkomiseksi. Komissio totesi 21 päivänä marraskuuta 1997 päivätyssä kirjeessään, että lainaa ei ollut ilmeisesti vielä määrätty takaisinmaksettavaksi, ja että se odottaa Itävallan ilmoittavan säädetyssä ajassa, milloin pelastustuen takaisinmaksusta oli todistettavasti määrätty. Itävalta vahvisti faksitse 10 päivänä kesäkuuta 1998, että jatkettua pelastuslainaa koskevat samat ehdot kuin alkuperäistä lainaa, mutta yritys ei tähän mennessä ole maksanut korkoja eikä suorittanut lainan takaisinmaksua.

Komission ilmoitus päätöksestä aloittaa menettely ja niille, joita asia koskee, esitetty kehotus esittää asiaa koskevat huomautuksensa julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* [2]. Muilta asianosaisilta ei tullut huomautuksia.

[1] EYVL L 107, 30.4.1996, s. 4.

[2] EYVL C 390, 23.12.1997, s. 11.

Itävallan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 23 päivänä helmikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, että ne aikoivat myöntää Actual Maschinenbau AG:lle rakenneuudistustukea. Maaliskuun 10 päivänä 1998 lähetetyssä lisäkirjeessä Itävallan viranomaiset antoivat tarkempia tietoja. Itävallan tasavalta aikoi myöntää työmarkkinalain 35 a pykälän nojalla 20 miljoonan Itävallan šillingin (1,4 miljoonan ecun) lainan, jonka kesto on kahdeksan vuotta ja korko 3,5 prosenttia. Takaisinmaksuun sovellettaisiin kahta vapaavuotta, joiden jälkeen laina maksetaan takaisin kahdessatoista erässä puolivuosittain. Tuen bruttoavustusekvivalentti olisi vähämerkityksisestä tuesta annetun komission tiedonannon ([3]) mukaisesti 3,7 miljoonaa Itävallan šillinkiä (268 000 ecua). Oberösterreichin osavaltio aikoi myöntää Oberösterreichin osavaltion yleisten tukisuuntaviivojen perusteella T&K-toimintaan 10 miljoonan Itävallan šillingin (725 000 ecun) avustuksen, jota Itävallan viranomaiset pitivät välttämättömänä yrityksen kannattavuuden palauttamiselle. Suunniteltujen T&K-toimien kustannukset olivat 83 miljoonaa Itävallan šillinkiä, joista 51,9 miljoonaa Itävallan šillinkiä maksettiin jo vuosina 1996 ja 1997 ja ainoastaan 31,1 miljoonaa Itävallan šillinkiä oli tarkoitus maksaa vuonna 1998.

Komissio esitti kirjeessään 7 päivänä huhtikuuta 1998 joitakin kysymyksiä Itävallan viranomaisille ja epäili, että rakenneuudistussuunnitelma ei täytä vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa ([4]) esitettyjä ehtoja. Sen mielestä yrityksen ennusteesta ei käynyt ilmi, että sille aiotaan toteuttaa täydellinen rakenneuudistus vuonna 1999, kuten Itävallan viranomaiset väittivät. Komissio epäili erityisesti, voitaisiinko yrityksen omaa pääomaa pitää riittävänä pitkällä aikavälillä. Lisäksi liikevoitto-odotukset olivat alhaiset, eikä ennusteiden perustana olevia olettamuksia esitetty rakenneuudistussuunnitelmassa. Komissio kiinnitti erityistä huomiota siihen, että liikevaihdon kasvua ei voida pitää uskottavana ilman tarkempia tietoja. T&K-toimista komissio totesi, että saatavilla olevien tietojen perusteella ei voida päättää, ovatko kustannukset tukikelpoisia tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön puitteiden ([5]) nojalla. Lisäksi komissio viittasi siihen, että valtiontukea voidaan myöntää ainoastaan tuleville kustannuksille. Lopuksi se katsoi, että Itävallan viranomaisten käsitykselle, jonka mukaan yrityksen ostava sijoittaja on valmis sijoittamaan riittävästi omaa pääomaa, ei ole riittävästi perusteita.

Itävallan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 5 päivänä toukokuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, että myyntineuvottelut nykyisten omistajien ja sijoittajan välillä olivat rauenneet. Ne epäilivät nyt komission tavoin ilmoitetun rakenneuudistustuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Tämän vuoksi ne peruuttivat Actual Maschinenbau AG:lle myönnettyä rakenneuudistustukea koskevan ilmoituksen.

Komissio totesi jo kyseistä asiaa koskevan menettelyn aloittamisesta tekemässään päätöksessä, että pelastustuen jatkaminen on EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaan tuki ei näissä kohdissa esitettyjen edellytysten täyttyessä sovellu yhteismarkkinoille.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä ETA-sopimuksen 61 artiklan 2 ja 3 kohdassa esitetään ne poikkeustapaukset, joissa tuet voidaan julistaa yhteismarkkinoille soveltuviksi.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdassa ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 2 kohdassa mainittua poikkeusta ei tässä tapauksessa voida soveltaa. Kyseessä ei ole yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki eikä tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi eikä myöskään tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut.

Myöskään EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainittua poikkeusta ei voida soveltaa kyseiseen asiaan, sillä tukea ei ole tarkoitettu taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan b alakohdan poikkeusten osalta komissio on todennut, että tukea ei varmastikaan ole tarkoitettu Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen eikä jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen alueellista painotusta ei voida soveltaa, koska yrityksen kotipaikka on tukialueen ulkopuolella. Lisäksi Itävalta ei ole käyttänyt mitään mainituista poikkeuksista tuen perustelemiseksi.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdassa mainitun tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen myönnettävän tuen osalta komissio viittaa vaikeuksissa olevien yritysten

([3]) EYVL C 68, 6.3.1996, s. 9.
([4]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.
([5]) EYVL C 45, 17.2.1996, s. 5.

pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskeviin yhteisön suuntaviivoihin. Niiden mukaan EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohta voi olla perusteena poikkeuksen myöntämiseen pelastustuelle, jos tällä tuella edistetään tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä ja mikäli tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Edellä mainittujen suuntaviivojen mukaan pelastuslainaa voidaan myöntää vain siksi ajaksi, joka tarvitaan elvytyssuunnitelman laatimiseksi ja joka on yleensä enintään kuusi kuukautta. Kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä jo selitettiin, pelastustuen jatkaminen olisi vastoin tätä yleissääntöä. Komissio hyväksyi pelastustuen kuudeksi kuukaudeksi. Pelastuslaina maksettiin seuraavasti: 8 miljoonaa Itävallan šillinkiä 27 päivänä tammikuuta 1997 ja 7 miljoonaa Itävallan šillinkiä 13 päivänä helmikuuta 1997. Pelastuslaina oli näin ollen maksettava takaisin viimeistään heinäkuun 1997 lopussa.

Komissio voi tehdä poikkeuksen yleisestä kuuden kuukauden säännöstä vain hyvin perustelluissa poikkeustapauksissa. Itävallan viranomaiset eivät kuitenkaan pelastustukien jatkamista koskevassa ilmoituksessa maininneet jatkamisen olevan välttämätöntä odottamattomien ulkoisten syiden vuoksi. Jatkamista perusteltiin sillä, että oli välttämätöntä selvittää eräitä kysymyksiä, jotka liittyivät unkarilaisen tytäryhtiön osakkeiden siirtämiseen sekä sopimiseen senhetkisten omistajien kanssa. Nämä molemmat toisiinsa liittyvät kysymykset kuuluivat ponnisteluihin, joita tehtiin uuden sijoittajan etsimiseksi, yrityksen oman pääoman määrän kasvattamiseksi ja yrityksen strategisen aseman parantamiseksi. Nämä tekijät olivat ratkaisevia yrityksen toiminnan jatkumisen kannalta ja edellytys toteuttamiskelpoiselle rakenneuudistussuunnitelmalle, jonka avulla yrityksen elinkelpoisuuden oli määrä palautua kohtuullisessa ajassa.

Voidaan kuitenkin olettaa, että kyseiset päätökset olisi pitänyt tehdä jo ennen pelastustuen hakemista vuoden 1997 lopulla, eikä vasta hiljattain. Itävallan viranomaiset eivät ole EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun menettelyn kuluessa esittäneet mitään poikkeuksellisia syitä pelastustuen jatkamiselle. Ne eivät ole myöskään osoittaneet, että yritys pystyisi pian tekemään päätökset, joita ne pitivät ratkaisevina yrityksen toiminnan jatkumisen kannalta. Itävallan viranomaiset ilmoittivat lisäksi 23 päivänä helmikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä rakenneuudistustuesta, koska ne komission tavoin epäilivät näiden tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

Komissiolla ei ollut menettelyä aloitettaessa riittäviä todisteita siitä, että pelastustukien jatkamista voitaisiin perustella poikkeuksellisilla syillä tai että niiden jatkaminen mahdollistaisi yrityksen lopullisen rakenneuudistussuunnitelman laatimisen. Todisteita tästä ei ole esitetty edelleenkään.

Komission on lisäksi otettava huomioon tilanne asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla. Yritys toimii seuraavilla neljällä liiketoiminta-alueella: muovi-ikkunoiden valmistuksen työstökoneet, muoviprofiilien valmistuksen työstökoneet, profiilien suulakepuristus sekä muoviset ruiskuvalutuotteet.

Kilpailu työstökoneiden merkityksellisillä markkinoilla on suurten vientiosuuksien vuoksi kansainvälisesti katsoen erittäin voimakasta. Valmistajat, ennen kaikkea pienet ja keskisuuret yritykset ja erittäin suuret yritykset, ovat keskittyneet ennen kaikkea Keski-Eurooppaan. Itävallan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan Actual Maschinenbau AG:n merkittävimmät kilpailijat ovat Greiner GmbH, TOP ja Technoplast Itävallassa, IDE Italiassa ja Schwarz Saksassa.

Edellä mainittujen työstökoneiden kysyntään vaikuttavat suuresti rakennusalan markkinakehitys ja kaupunkien kunnostaminen sekä muovi-ikkunoiden osuus ikkunoiden kokonaismarkkinoilla. Muovi-ikkunoiden markkinoiden vuoden 1980 jälkeiseen kehitykseen ovat vaikuttaneet ennen kaikkea näiden ikkunoiden osuuden kasvu kokonaismarkkinoilla sekä rakennustoiminnan räjähdysmäinen kasvu. Vuoden 1995 jälkipuoliskolta lähtien ikkunamarkkinat ovat kärsineet rakennusalan suhdanteiden huononemisesta. Keski-Euroopan markkinat näyttävät tyydyttyneen, ja nyt esiintyy todennäköisesti jo liikakapasiteettia.

Pelastuslainan ansiosta Actual Maschinenbau AG saa 15 miljoonaa Itävallan šillinkiä varoja, joita se ei olisi saanut tavallisen liiketoiminnan yhteydessä. Näin se saa myös kohtuutonta taloudellista etua kilpailijoihinsa nähden, jotka eivät ole saaneet tällaista tukea. Tämän seurauksena rakennemuutoksen aiheuttamat ongelmat siirtyvät jatketun pelastustuen kautta mahdollisesti toisille, kannattavammille yrityksille, mikä puolestaan voi vaikuttaa haitallisesti tähän teollisuudenalaan muissa jäsenvaltioissa.

Koska kyseisessä tapauksessa ei voida soveltaa mitään poikkeusta, on jatkettua pelastustukea pidettävä tukena, joka muuttaa kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Näin ollen jatkettu pelastustuki ei komission käsityksen mukaan sovellu yhteismarkkinoille.

Komission 5 päivänä helmikuuta 1997 hyväksymä pelastustuki päättyi vuoden 1997 heinäkuun lopussa. Itävallan viranomaiset ilmoittivat 18 päivänä heinäkuuta 1997 päivätyllä kirjeellään pelastustuen jatkamisesta kolmella

kuukaudella eli lokakuun 1997 loppuun asti. Nämä toimenpiteet toteutettiin heinäkuun 1997 lopussa hyväksytyn pelastuslainan laina-ajan päättyessä, eli ennen kuin komissio oli ilmoittanut kannastaan. Näin ollen tuen jatkaminen toteutettiin laittomasti. Pelastustukea ei myöskään myönnetty vain lokakuuhun 1997, vaan tähän päivään asti. Tuki ei sovellu yhteismarkkinoille.

Tämän vuoksi komission on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tasapainotilanteen palauttamiseksi, mikä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C142/87 ("Tubemeuse")[6] 21 päivänä maaliskuuta 1990 antaman tuomion mukaan edellyttää niiden lainvastaisesti saatujen taloudellisten etujen poistamista, joista Actual Maschinenbau AG on nauttinut hyväksytyn pelastuslainan päättymisen jälkeen. Pelastuslainan takaisinmaksu on toteutettava tuomioistuimen asiassa C301/87 ("Boussac")[7] 14 päivänä helmikuuta 1990 antaman tuomion mukaan Itävallan lainsäädännön menettelyjen ja määräysten mukaisesti, ja siitä on perittävä korkoa, joka lasketaan tuen myöntämispäivästä sen takaisinmaksupäivään Itävallan aluetukien nettoavustusekvivalenssien laskemisessa käytetyn viitekoron mukaan,

ON TEHNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Itävallan tasavallan ja Oberösterreichin osavaltion Actual Maschinenbau AG:lle myöntämä jatkoaika 15 miljoonan Itävallan šillingin pelastuslainaan on laiton, koska se tuli voimaan heinäkuun 1997 lopussa, eli ennen kuin komissio oli ilmoittanut kantansa. Tukitoimenpiteet eivät sovellu yhteismarkkinoille myöskään sen vuoksi, että ne eivät täytä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohdan ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrättyjä edellytyksiä.

2 artikla

Itävallan on huolehdittava siitä, että edellä 1 artiklassa mainittu pelastuslaina maksetaan takaisin. Pelastuslainan takaisinmaksaminen on toteutettava Itävallan lainsäädännön menettelyjen ja määräysten mukaisesti, ja siitä on perittävä korkoa, joka lasketaan tuen myöntämispäivästä lukien sen todelliseen takaisinmaksupäivään asti Itävallan aluetukien nettoavustusekvivalenssien laskemisessa käytetyn viitekoron mukaan.

3 artikla

Itävallan tasavallan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta tämän päätöksen noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Itävallan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 1 päiväna heinäkuuta 1998.

Komission puolesta
Karel VAN MIERT
Komission jäsen

---

(6) Kok. 1990, s. I-959, 66 kohta.
(7) Kok. 1990, s. I-307, 22 kohta.